

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ

ОБЛАСТНА ДИРЕКЦИЯ "ЗЕМЕДЕЛИЕ"-гр.ВАРНА

п.к. 9000, гр. Варна , адрес: ул. "Д-р Пюскюлиев" № 1, телефон: 052/621240, факс:052/621244
e-mail: odzg_var@abv.bg

УТВЪРДИЛ:

ДИРЕКТОР ОД "ЗЕМЕДЕЛИЕ":

/ ИНЖ. Г.БАЛТАДЖИЕВ/

СТРАТЕГИЯ

ЗА

УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

ВАРНА

2011

Утвърдена със заповед № на Директора на
Областна дирекция "Земеделие" Варна.

I. ДАННИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА:

1. Общи данни:

Областна дирекция "Земеделие"-Варна / Дирекцията / е специализирана териториална администрация, юридическо лице с щемпел-печат и бюджетна сметка, второстепенен разпоредител с бюджетни кредити, на подчинение и под методическото ръководство на Министерството на земеделието и храните гр.София.

В Дирекцията се реализират основно 6 групи дейности:

- Административно-правна;
- Административни услуги;
- Административно – управленска;
- Информационна;
- Квалификационна;
- Финансова.

Тези дейности се осъществяват на основата на принципите:

- Законност;
- Откритост;
- Достъпност;
- Ефективност;
- Отговорност;
- Отчетност,

с помощта на следните функции на управление:

- Организиране;
- Мотивиране;
- Планиране;
- Контрол.

Основните групи дейности са взаимно свързани с функциите на управление и с петте елемента на финансово управление и контрол.

2. Цел на Дирекцията

Подпомага министъра на земеделието и храните при провеждането на държавната политика в областта на земеделието и горите, както и при прилагането на Общата селскостопанска политика на Европейския съюз на територията на област Варна.

3. Мисия

Администрация с европейска визия, осигуряваща качествени административни услуги.

4. Приоритети:

- Внедряване на Система за финансово управление и контрол;
- Осигуряване на необходимите знания и умения на служителите от администрацията чрез повишаване на квалификацията им;
- Усъвършенстване на административния контрол в администрацията;

- Подобряване на процесите по стопанисване, управление и разпореждане на имоти държавна собственост - по реда на ЗСПЗЗ;
- Приключване на дейностите по пълното преброяване на земеделските стопанства в България 2010г.;
- Подпомагане на собствениците и ползвателите на земеделски земи при сключване на споразумения за образуване на масиви за ползване на основание чл.37в от ЗСПЗЗ;
- Повишаване знанията на земеделските стопани за аграрния бизнес и информираността им за иновации в сектора чрез предоставяне на специализирани съвети, консултации и експертна помощ.

II. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ ПО ОТНОШЕНИЕ НА РИСКА

1. Същност на риска: Риск, това е възможността да настъпи събитие, което ще повлияе върху постигането на целите на Дирекцията. Рискът се измерва с неговия ефект/влияние и с вероятността от настъпването му.

2. Примери за рискове:

- Външни рискове: икономика и пазар; законодателство; инфраструктура; политика; природни бедствия;
- Финансови рискове: финансови кризи; бюджетни; измами или кражби; застраховане; инвестиции; финансови задължения;
- Рискове на дейността: политика и управление; оперативни; информация; репутация; технологични; проекти; нововъведения;
- Човешки ресурси: компетентност; етика; здравословни и безопасни условия на труд.

3. Управление на риска: Включва идентифициране, оценяване, управление и контролиране на потенциални събития или ситуации /рискове, които могат да повлияят негативно върху постигане на целите на ОД "Земеделие" Варна и е предназначен да даде разумно ниво на увереност, че целите ще бъдат постигнати. В дефиницията на финансово управление и контрол е въведено понятието „разумна увереност”, защото независимо колко добре е структуриран и управляван вътрешния контрол не може да се предостави абсолютна увереност по отношение на постигането на неговите цели. Управлението на риска се осъществява като се идентифицират, оценяват и наблюдават рисковете, които могат да повлияят върху постигане на целите и въвеждане на контролни дейности, с цел ограничаване на рисковете до приемливо ниво.

4. Категоризиране на ключовите рискове:

- Присъщ риск – това е рискът от грешки и слабости, дължащи се на средата, в която се реализират основните дейности. Задължително следва да се разглежда отделно от финансово-контролните системи, защото това е рискът от грешки и слабости допуснати, независимо от контролните механизми, които могат да се прилагат, за да намалят такива рискове;
- Контролен риск – това е риск, при който грешките и слабостите не могат да бъдат предотвратени или открити и коригирани от контролните механизми. Системите за финансово управление и контрол са контролните механизми, установени в ОД "Земеделие" Варна, за да смекчат присъщите рискове и да предотвратят или разкрият и коригират съществени грешки или нередности.

5. Оценка на риска – това е процес свързан със събиране, изследване, анализиране и обобщаване на информация, необходима да се прецени вероятността от настъпване на събития, които могат да повлияят върху постигане целите на Дирекцията.

III. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ ПО ОТНОШЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА

1. Същност на стратегията: Настоящата стратегия се разработва на основание чл.12, ал. 3 от ЗФУКПС. Стратегията се актуализира на всеки 3 години или при настъпване на съществени промени в рисковата среда. Контролните дейности, целящи намаляването на риска, се анализират и актуализират най-малко веднъж годишно.

2. Обхват: Оценката на риска по тази стратегия обхваща цялостната дейност.

3. Задачи на стратегията: отразяване основните цели и задачи, свързани с управлението на рисковете, с цел минимизирането им за постигането на целите на ОД "Земеделие" Варна като второстепенен разпоредител с бюджетни кредити.

4. Цели на стратегията:

- Утвърждаване на подход за идентифициране, оценяване и докладване на рисковете, застрашаващи постигането на целите на ОД "Земеделие" Варна ;
- Утвърждаване на методология за анализиране и актуализиране на контролните дейности, намаляващи рисковете до приемливи нива;
- Ясно разделение на отговорностите по управление на риска, включително докладване на изпълнението им;
- Осигуряване на информираност на личния състав за приетите процедури за управление на риска.

IV. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Управлението на риска е непрекъснат процес по определяне, оценяване и наблюдение на различните видове рискове, които могат да повлияят върху постигането на стратегическите и оперативните цели и съответно въвеждането на необходимите контролни дейности за ограничаване на тяхното въздействие до едно нормално равнище.

Управлението на риска е неразделна част от управленския процес като цяло. Стъпките преди определяне на метода на управление на риска са следните:

- Идентифицират се рисковете, застрашаващи постигането на целите на организацията, изчерпателно обхващащо рисковете в резултат на външни и вътрешни фактори, както на равнището на организацията, така и на равнището на отделните дейности;
- Преценява се значимостта на всеки риск, оценява се вероятността от възникването му и влиянието, което ще окаже;
- Оценява се „апетита“ на организацията към съответния риск;
- Избор на подходящ метод - прехвърляне толериране или намаляване на риска;

Основните рискове, които се идентифицират и управляват в ОД "Земеделие" Варна са следните:

- Постигане на определени оперативни и стратегически цели;
- Показателите за оценяване на степента и точността на изпълнение на задачите и дейностите;
- Външна репутация на организацията;
- Спазването на законодателството и въведените правила.

Управлението на риска се съобразява със спецификата на ОД "Земеделие" Варна и се използва стандартен подход, състоящ се от четири основни стъпки:

- Стъпка 1 – създаване на условия за управление на риска;
- Стъпка 2 – рискови области;
- Стъпка 3 – оценка и реакция на идентифицираните рискове;
- Стъпка 4 – мониторинг и проследяване на процеса по управление на риска.

Основните изисквания по отношение на управлението на риска са:

- Утвърждаване на стратегия за управлението на риска, която се актуализира периодично /на всеки три години/ или при настъпването на съществени промени в рисковата среда;
- Информираност на служителите и работниците от Дирекцията за приетата стратегия за управление на риска;
- Ясно разделение на отговорностите по управление на риска, включително докладване за изпълнението им на Директора на ОД "Земеделие" Варна;
- Избор на подход за идентифициране, оценяване и докладване на рисковете;
- Определяне на срокове за идентифициране, оценяване и докладване на риска;
- Анализирание и актуализиране на контролните дейности, намаляващи риска, най-малко веднъж годишно;
- Документиране на процеса по управление на риска;
- Организиране, изпълнение, документиране и докладване на мерките за предотвратяване на риска от измами и нередности, засягащи финансовите интереси на Европейските общности пред компетентните органи;
- роля в управлението и контрола на дейностите на организацията и бива вътрешна и;
- Периодично оценяване на състоянието на системите за финансово управление и контрол;
- Осигуряване на кратка линия за докладване на ръководителя за адекватността на системите на финансово управление и контрол;
- Получаването на навременна и уместна информация за констатираните недостатъци на системите за финансово управление и контрол;
- Утвърждаване на система за предприемане на коригиращи действия и докладване на резултатите от тях.

V. КЛАСИФИКАЦИЯ НА РИСКОВЕТЕ

Рисковете се характеризират като високи, средни и ниски. Рискът е висок, когато не всички рискове са покрити с контролни процедури. Среден е, когато всички рискове са покрити в известна степен. Нисък е, когато всички рискове са покрити с адекватни контролни процедури с висока ефективност и липсват или са на лице незначителни отклонения.

След като бъдат идентифицирани рисковите се оценяват като се определи степента на риска, която директорът е готов да приеме при осигуряване на необходимите ресурси. Оценяването на идентифицираните рискове се извършва като се съпостави вероятността от настъпването им и влиянието / ефекта, което биха имали:

- Чист риск-ситуация при която са налице възможности за загуба.
- Спекулативен риск-ситуация при която са възможности както положителни, така и отрицателни ефекти.
- Спекулативен риск-ситуация при която са възможности както положителни, така и отрицателни ефекти.
- Статичен риск-загуби, причинени от природни обстоятелства или от погрешни действия на индивидите.
- Динамичен риск - характеризира се при промени в икономическите условия.

За да има реално управление на риска, трябва потенциалните рискови ситуации да бъдат идентифицирани.

Определен риск може да бъде управляван по четири възможни начина:

- да бъде избегнат - чрез промяна на организацията;
- да бъде трансфериран - чрез изнасяне към външна организация, най-често срещан пример е застраховането;
- да бъде омекотен - чрез стъпки, които ще сведат щетите до минимум;

- да бъде приет - когато няма какво да се предприеме в отговор на риска, единствената възможност е да бъде осъзнат и приет;

След като бъдат идентифицирани рисковите се оценяват като се определи степента на риска, която директорът е готов да приеме при осигуряване на необходимите ресурси. Оценяването на идентифицираните рискове се извършва като се съпостави вероятността от настъпването им и влиянието / ефекта, което биха имали:

- Чист риск-ситуация при която са налице възможности за загуба.
- Спекулативен риск-ситуация при която са възможности както положителни, така и отрицателни ефекти.
- Спекулативен риск-ситуация при която са възможности както положителни, така и отрицателни ефекти.
- Статичен риск-загуби, причинени от природни обстоятелства или от погрешни действия на индивидите.
- Динамичен риск - характеризира се при промени в икономическите условия

СРЕДЕН ниско влияние, висока вероятност	ВИСОК високо влияние, висока вероятност
НИСЪК ниско влияние, ниска вероятност	СРЕДЕН високо влияние, ниска вероятност

VI. МЕТОДИ ЗА ИДЕНТИФИЦИРАНЕ

Идентифицирането на рисковете в ОД "Земеделие" Варна се извършва чрез:

1. Фактически проверки на място.
2. Проверки на документи.
3. Наблюдение.
4. Доклади.
5. Писмени становища
6. Други методи по преценка на ръководството.

VII. МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

1. Първоначална оценка на рисковете по отношение разбиране на целите на структурната единица и конкретизирането им в годишен план.

2. На база първоначалните резултати. В ОД "Земеделие" Варна категоризирано с най-висок риск се оценява, съгласно „Матрица за оценка на съответствието”, която включва следните области:

- 2.1. Стратегия и цели;
 - 2.2. Финансови дейности;
 - 2.3. Персонал;
 - 2.4. Организация на процесите;
 - 2.5. Степен на постигане на целите. Система на отчитане и докладване на резултатите.
- Процеси на управление. Самооценка;
- 2.6. Външни фактори;
 - 2.7. Информация и комуникация. Етични ценности;
 - 2.8. Изпълнения на предписания от предходни проверки;
3. Други методи по преценка на ръководството.

VIII. МЕТОДИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА.

Ръководството използва оценка на риска като част от процеса на осигуряване на успех при постигане на целите на ОД "Земеделие" Варна. Рискът е вероятността от настъпването на събитие, което може да окаже негативно влияние върху дейността на разпоредителя. Оценката на риска е метод за установяване на зони с потенциално високо ниво на риск. В дирекцията се използват следните методи за управление на риска:

1. *Ограничаване на риска* – при този метод се изграждат контроли, предоставящи разумна увереност за ограничаване на риска в приемливи граници в зависимост от значимостта на риска и съобразно разходите за въвеждането на контролите. Рисковете при този метод се наблюдават периодически.
2. *Прехвърляне на риска* – този метод се използва, когато ръководството преценява, че риска е твърде висок и трябва да се „прехвърли“ към друга организация.
3. *Толериране на риска* – такава реакция на управление на риска се предприема, когато определени рискове имат незначително влияние върху постигане на целите или разходите за предприемане на действия са многократно по високи от очакваните ползи. В този случай ръководството поема този риск, но го наблюдава постоянно, тъй като е възможно различни фактори да окажат въздействие върху вероятността и влиянието, което има и да го изместят в по-висока категория.

Управление на риска се осъществява чрез:

1. Определяне и конкретизиране на рисковете, които намаляват рисковете до нива, определени от ръководството като приемливи.
2. Въвеждане на дейности за контролиране на рисковете, които намаляват рисковете до нива, определени от ръководството като приемливи.
3. Мониторинг и периодически преоценяване на съществуващите рискове, застрашаващи постигането на целите на организацията.
4. Изготвяне на доклади предоставящи информация за констатираните проблеми, с цел предприемане на действия на база информацията от мониторинга и докладване за тяхното изпълнение.
5. Предприемане на коригиращи действия на база информацията от мониторинга и докладване за тяхното изпълнение.

Основните рискове, които се идентифицират и управляват в дирекцията са свързани с:

1. Постигането на определени стратегически и оперативни цели.
2. Изграждане на подходяща организационна структура.
3. Спазването на законовата уредба, договорните отношения, вътрешни процедури, системи, политики и правила.
4. Показатели за оценка на степента на изпълнение на задачите и дейности.
5. Финансирането и наличието на бюджетни ограничения.
6. Осъществяване на оперативните дейности и задължения в Дирекцията и създаване на линия на докладване и отчетност.

IX. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. Неразделна част от стратегията за управление на риска са изготвените и утвърдени от Директора вътрешни документи – правила, процедури, заповеди, указания, насоки, инструкции, одитни пътеки и други, които в голяма степен следва да способстват за намаляване на риска в дирекцията.

§2. Всички действия, свързани с управлението на рисковете, застрашаващи постигането на целите, задължително се документират.

§3. Настоящата Стратегия за управление на риска подлежи на актуализиране в съответствие с промените, които могат да настъпят в целите и задачите на Дирекцията.

§4. Актуализирането на Стратегията се извършва по реда на нейното утвърждаване.

§5. Стратегията за управление на риска се разработва, съгласно указанията, дадени в Методическите насоки по елементите на финансовото управление и контрол, Указанията за осъществяване на управленската отговорност в организациите от публичния сектор, утвърдени от Министъра на финансите и съобразно спецификата на осъществяваната дейност в ОД "Земеделие" Варна.

§6. С настоящата стратегия следва да бъдат запознати всички служители и работници в Дирекцията.

§7. Настоящата стратегия влиза в сила от2011 г.

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ

ОБЛАСТНА ДИРЕКЦИЯ "ЗЕМЕДЕЛИЕ"-гр.ВАРНА

п.к. 9000, гр. Варна, адрес: ул. "Д-р Пюсюлюев" № 1, телефон: 052/621240, факс: 052/621244
e-mail: odzg_var@abv.bg

ЗАПОВЕД

№ РЗМ-10-344 / 16.08 2011 г.

На основание чл.19, ал.8 и ал.4, т.4 от Закона за администрацията, чл.3, ал.4 от Устройствения правилник на Областните дирекции "Земеделие" и чл.12 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор,

УТВЪРЖДАВАМ:

СТРАТЕГИЯ за управление на риска в Областна дирекция „Земеделие“- Варна.

Контрол по изпълнението на заповедта възлагам на главния секретар.

Настоящата заповед да се сведе до знанието на всички служители в ОД "Земеделие"- Варна и всички общински служби по земеделие за сведение и изпълнение.

ДИРЕКТОР:.....

/инж. Георги Балгаджиев/

